

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра менеджменту охорони здоров'я

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

Едуард БУРЯКІВСЬКИЙ

01 вересня 2024 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПСИХОЛОГІЧНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ»**

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Спеціальність: 053 «Психологія»

Освітньо-професійна програма: Практична психологія

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Практична психологія» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 053 «Психологія» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», ухваленою Вченою Радою ОНМедУ (протокол № 8 від 24 квітня 2024 року).

Розробники:

професор кафедри, д.псих.н. Литвиненко О.Д.

доцент кафедри, к.псих.н. Ковальова М.В.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри менеджменту охорони здоров'я
Протокол № 1 від 26.08.2024 р.

Завідувач кафедри

Олена РУДІНСЬКА

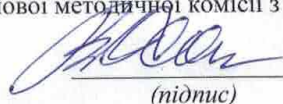
Погоджено із гарантом ОПП

Євген ОПРЯ

Схвалено предметною цикловою методичною комісією з гуманітарних дисциплін ОНМедУ
Протокол № 1 від 27.08.2024 р.

Голова предметної циклової методичної комісії з гуманітарних дисциплін ОНМедУ

(підпис)

Володимир ХАНЖИ
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № ___ від “___” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____

(підпис)

(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № ___ від “___” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____

(підпис)

(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

1. Опис навчальної дисципліни:

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Загальна кількість:	Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» Спеціальність 053 «Психологія» Рівень вищої освіти другий (магістерський)	<i>Денна, заочна форма навчання</i>
Кредитів: 4		<i>Обов'язкова дисципліна</i>
Годин: 120		<i>Рік підготовки: 1</i>
Змістових модулів: 1		<i>Семестр: I</i>
		<i>Лекції (20 год. – денне, 6 год. - заочне)</i>
		<i>Семінарські (0 год.)</i>
		<i>Практичні (24 год. – денне, 10 год. - заочне)</i>
		<i>Лабораторні (0 год.)</i>
		<i>Самостійна робота (76 год. – денне, 104 год. - заочне)</i>
	<i>у т.ч. індивідуальні завдання (0 год.)</i>	
	<i>Форма підсумкового контролю – залік</i>	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни, компетентності, програмні результати навчання

Мета: Формування системи теоретичних знань і практичних навичок з питань психологічного консультування, розвиток здатності надавати професійну психологічну допомогу у різних контекстах (індивідуальне, сімейне, кризове консультування тощо), оволодіння етичними та професійними нормами психологічної практики, а також засвоєння методів і технік психологічного впливу та підтримки клієнтів у складних життєвих ситуаціях.

Завдання:

- Отримання ґрунтовних знань про теоретичні основи та історію розвитку психологічного консультування.
- Формування здатності застосовувати різні методи і техніки психологічного консультування у роботі з індивідуальними клієнтами, сім'ями, парами та групами.
- Розвиток вмінь розпізнавати психологічні проблеми клієнтів та визначати оптимальні шляхи їх вирішення за допомогою консультаційних методів.
- Формування етичної відповідальності та розуміння професійних вимог до консультанта, включаючи конфіденційність та професійну етику.
- Розвиток навичок кризового консультування та надання першої психологічної допомоги людям у стані стресу або психоемоційної травми.
- Оволодіння практичними навичками організації консультаційного процесу, включаючи планування, ведення сесій та оцінку ефективності консультування.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

Інтегральної компетентності: Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері психології або у процесі навчання, що передбачають проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначеності умов і вимог.

Загальних (ЗК):

- ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
 ЗК 5. Цінувати та поважати різноманітність та мультикультурність.
 ЗК 6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальних (СК):

СК 1. Здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики.

СК 2. Самостійно планувати, організувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості.

СК 4. Здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну, профілактично-просвітницьку) з використанням науково верифікованих методів та технік.

СК 5. Організувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.

СК 9. Дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

СК 11. Здатність створювати, організувати та реалізовувати різноманітні способи психологічного супроводу на етапах профілактики, діагностики та консультування.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПР 2. Вміти організувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.

ПР 4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

ПР 5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.

ПР 9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

ПР 10. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.

ПР 11. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

ПР 12. Застосовувати відповідну наукову інформацію щодо вирішення проблем профілактики, збереження, відновлення психологічного здоров'я та оцінювати її за критеріями адекватності.

Очікувані результати:

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

Знати:

- Основні поняття психологічного консультування, його історію розвитку та значення.
- Етапи та особливості процесу психологічного консультування, включаючи побудову взаємин з клієнтом та завершення консультації.
- Професійні вимоги до психолога-консультанта, морально-етичні принципи та питання конфіденційності у роботі консультанта.
- Методи та техніки психологічного консультування, включаючи когнітивно-поведінковий, гуманістичний, психоаналітичний підходи та арт-терапію.
- Особливості психологічного консультування дітей, підлітків, сімей, пар, а також людей з особливими потребами.
- Принципи психологічної допомоги під час кризових ситуацій та методи роботи з клієнтами у стані стресу або травми.

Вміти:

- Застосовувати різні методи психологічного консультування для роботи з клієнтами, залежно від їх потреб та проблем.
- Проводити ефективні консультаційні сесії, включаючи активне слухання, емпатію, рефлексію та перефразування.
- Використовувати тестування та інші діагностичні методи для визначення психологічних проблем клієнта.

- Надавати першу психологічну допомогу людям у кризових ситуаціях, застосовуючи відповідні техніки стабілізації емоційного стану.
- Адаптувати підходи та методи психологічного консультування для роботи з клієнтами різного віку, з різними потребами та з різних соціальних груп.
- Вирішувати етичні дилеми у процесі психологічного консультування, дотримуючись принципів професійної етики та конфіденційності.
- Підтримувати родини та опікунів у процесі роботи з клієнтами, особливо у випадках, коли клієнтами є діти або люди з особливими потребами.

Демонструвати:

- Вміння будувати довірливі та професійні стосунки з клієнтами, ефективно комунікувати та підтримувати психологічну підтримку.
- Навички кризового консультування, включаючи організацію допомоги людям у стресових та травматичних ситуаціях.
- Здатність до безперервного професійного розвитку та самовдосконалення у сфері психологічного консультування.
- Здатність діяти етично, поважно ставлячись до конфіденційності, індивідуальності клієнтів та професійних стандартів психологічної практики.

3. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Психологічне консультування як професійна діяльність

Визначення та суть психологічного консультування. Історія розвитку психологічного консультування. Мета та завдання консультування. Види психологічного консультування. Професійна роль психолога-консультанта.

Тема 2. Професійні вимоги до консультанта та професійна етика.

Основні професійні компетенції психолога-консультанта. Морально-етичні принципи роботи консультанта. Конфіденційність та її важливість. Етичні дилеми та шляхи їх вирішення. Професійний розвиток та самовдосконалення консультанта.

Тема 3. Психологічне консультування як процес.

Етапи психологічного консультування. Перший контакт, встановлення довіри та взаєморозуміння. Визначення проблеми та її структурування. Пошук рішень та спільне планування. Завершення процесу консультування та оцінка результатів.

Тема 4. Методи психологічного консультування.

Класифікація методів психологічного консультування. Когнітивно-поведінковий підхід у консультуванні. Гуманістичний підхід, основні принципи. Психоаналітичні методи консультування. Використання арт-терапії та інших творчих методів.

Тема 5. Основні техніки психологічного консультування.

Техніка активного слухання. Емпатія та емоційна підтримка. Відображення та перефразування. Постановка відкритих та закритих запитань. Техніки завершення консультативної сесії.

Тема 6. Тестування в практиці психологічного консультування.

Роль тестування у психологічному консультуванні. Основні види психологічних тестів. Психометричні показники, валідність та надійність. Тестування як інструмент діагностики проблем клієнта. Етика використання тестів у консультуванні.

Тема 7. Особливості консультування дітей та підлітків.

Психологічні особливості дітей та підлітків. Методи встановлення контакту з дітьми. Використання ігрової терапії у консультуванні. Робота з підлітковими проблемами, агресія, ізоляція, булінг. Роль батьків у процесі консультування дітей. Співпраця з батьками у процесі консультування. Визначення очікувань батьків та їх ролі. Техніки корекції комунікації між батьками та дітьми.

Тема 8. Психологічне консультування пар та сімей.

Визначення сімейного консультування. Типові проблеми у консультуванні пар. Техніки

для вирішення конфліктів між партнерами. Методи поліпшення спілкування та емоційної близькості. Роль консультанта у процесі змін у сімейних стосунках.

Тема 9. Психологічне кризове консультування. Перша психологічна допомога. Поняття психологічної кризи та її види. Перша психологічна допомога. принципи та етапи. Робота з клієнтами у стані стресу та травми. Техніки стабілізації емоційного стану клієнта. Довгострокова підтримка та консультування після кризи.

Тема 10. Специфіка роботи при психологічному консультуванні людей з особливими потребами.

Психологічні аспекти роботи з людьми з особливими потребами. Адаптація консультативних методів до потреб клієнта. Підтримка родичів та опікунів. Робота з емоційними та соціальними труднощами клієнтів. Етичні питання у консультуванні осіб з інвалідністю.

4. Структура навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Назви тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		лекції	семінари	практичні	лабораторні
Тема 1. Психологічне консультування як професійна діяльність	9	2		2	5
Тема 2. Професійні вимоги до консультанта та професійна етика	9	2		2	5
Тема 3. Психологічне консультування як процес	14	2		2	10
Тема 4. Методи психологічного консультування	14	2		2	10
Тема 5. Основні техніки психологічного консультування	16	2		4	10
Тема 6. Тестування в практиці психологічного консультування	14	2		2	10
Тема 7. Особливості консультування дітей та підлітків	14	2		2	10
Тема 8. Психологічне консультування пар та сімей	9	2		2	5
Тема 9. Психологічне кризове консультування. Перша психологічна допомога	11	2		4	5
Тема 10. Специфіка роботи при психологічному консультуванні людей з особливими потребами	10	2		2	6
Усього годин	120	20	0	24	76

Заочна форма навчання

Назви тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		лекції	семінари	практичні	лабораторні	СРС
Тема 1. Психологічне консультування як професійна діяльність	12	-		2		10
Тема 2. Професійні вимоги до консультанта та професійна етика	12	-		2		10
Тема 3. Психологічне консультування як процес	12	2		-		10
Тема 4. Методи психологічного консультування	12	-		2		10
Тема 5. Основні техніки психологічного консультування	16	2		-		14
Тема 6. Тестування в практиці психологічного консультування	10			-		10
Тема 7. Особливості консультування дітей та підлітків	12	-		2		10
Тема 8. Психологічне консультування пар та сімей	10			-		10
Тема 9. Психологічне кризове консультування. Перша психологічна допомога	14	2		2		10
Тема 10. Специфіка роботи при психологічному консультуванні людей з особливими потребами	10	-		-		10
Усього годин	120	6		10		104

5. Теми лекційних / семінарських / практичних / лабораторних занять

5.1. Теми лекційних занять

№	Назва теми	Кіл-ть годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Тема 1. Психологічне консультування як професійна діяльність	2	-
2.	Тема 2. Професійні вимоги до консультанта та професійна етика	2	-
3.	Тема 3. Психологічне консультування як процес	2	2

4.	Тема 4. Методи психологічного консультування	2	-
5.	Тема 5. Основні техніки психологічного консультування	2	2
6.	Тема 6. Тестування в практиці психологічного консультування	2	-
7.	Тема 7. Особливості консультування дітей та підлітків	2	-
8.	Тема 8. Психологічне консультування пар та сімей	2	-
9.	Тема 9. Психологічне кризове консультування. Перша психологічна допомога	2	2
10.	Тема 10. Специфіка роботи при психологічному консультуванні людей з особливими потребами	2	-
Разом		20	6

5.2. Теми семінарських занять

Семінарські заняття не передбачені

5.3. Теми практичних занять

№	Назва теми	Кіл-ть годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Тема 1. Психологічне консультування як професійна діяльність	2	2
2.	Тема 2. Професійні вимоги до консультанта та професійна етика	2	2
3.	Тема 3. Психологічне консультування як процес	2	-
4.	Тема 4. Методи психологічного консультування	2	2
5.	Тема 5. Основні техніки психологічного консультування	4	-
6.	Тема 6. Тестування в практиці психологічного консультування	2	-
7.	Тема 7. Особливості консультування дітей та підлітків	2	2
8.	Тема 8. Психологічне консультування пар та сімей	2	-
9.	Тема 9. Психологічне кризове консультування. Перша психологічна допомога	4	2
10.	Тема 10. Специфіка роботи при психологічному консультуванні людей з особливими потребами	2	-
Разом		24	10

5.4. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені.

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

№	Назва теми	Кіл-ть годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Тема 1. Психологічне консультування як професійна діяльність	5	10
2.	Тема 2. Професійні вимоги до консультанта та професійна етика	5	10
3.	Тема 3. Психологічне консультування як процес	10	10
4.	Тема 4. Методи психологічного консультування	10	10
5.	Тема 5. Основні техніки психологічного консультування	10	14
6.	Тема 6. Тестування в практиці психологічного консультування	10	10
7.	Тема 7. Особливості консультування дітей та підлітків	10	10
8.	Тема 8. Психологічне консультування пар та сімей	5	10
9.	Тема 9. Психологічне кризове консультування. Перша	5	10

	психологічна допомога		
10.	Тема 10. Специфіка роботи при психологічному консультуванні людей з особливими потребами	6	10
Разом		76	104

7. Методи навчання

Лекції.

Практичні заняття.

- словесні методи. бесіда, пояснення, дискусія, обговорення проблемних ситуацій;
- наочні методи. ілюстрація (у тому числі мультимедійні презентації);
- практичні методи. виконання тестових завдань, вирішення ситуаційних завдань.

Самостійна робота.

- самостійна робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами, підготовка до практичних занять.

8. Форми контролю та методи оцінювання (у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Поточний контроль.

- усний контроль. індивідуальне опитування за питаннями відповідної теми;
- письмовий контроль. оцінювання розв'язання ситуаційних завдань за відповідними темами, оцінювання виконання індивідуальних завдань;
- тестовий контроль. оцінювання виконання тестових завдань за темами.

Підсумковий контроль. залік.

Оцінювання поточної навчальної діяльності на практичному занятті.

1. Оцінка теоретичних знань за темою заняття.
 - методи. оцінювання виконання тестових завдань за відповідною темою
 - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.
2. Оцінка практичних навичок з теми заняття.
 - методи. оцінювання розв'язання ситуаційних завдань за відповідною темою
 - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.

Оцінка за одне заняття є середньоарифметичною за всіма складовими і може мати лише цілу величину (5, 4, 3, 2), яка округлюється за методом статистики.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	Здобувач бере активну участь у практичному занятті; наводить доцільні практичні приклади. Тестові завдання виконані в повному обсязі, всі 100% відповідей на запитання є правильними, відповіді на відкриті питання – повні та обґрунтовані. Здобувач вільно вирішує ситуаційні завдання, впевнено демонструє практичні навички за темою заняття та вірно інтерпретує отримані дані, висловлює власну креативну думку з теми завдання, демонструє творче мислення.
Добре «4»	Здобувач бере участь у практичному занятті; висловлює власну думку з розв'язання практичних ситуацій. Тестові завдання виконані в повному обсязі, не менш ніж 70% відповідей

	на запитання є правильними, відповіді на відкриті питання - загалом правильні, проте наявні деякі помилки у визначеннях. Здобувач вірно вирішує ситуаційні завдання, але допускає незначні неточності та демонструє більш стандартизовані практичні навички за темою заняття при вірної інтерпретації отриманих даних, висловлює власну думку з теми завдання, демонструє критичне мислення.
Задовільно «3»	Здобувач іноді бере участь в практичному занятті; показує пасивну роботу на практичних заняттях. Тестування виконано в повному обсязі, не менш ніж 50% відповідей є правильними, відповіді на відкриті питання - не логічні, з явними суттєвими помилками у визначеннях. Здобувач не достатньо володіє матеріалом для вирішення ситуаційних завдань, невпевнено демонструє практичні навички за темою заняття та інтерпретує отримані дані з суттєвими помилками, не висловлює свою думку з теми ситуаційного завдання.
Незадовільно «2»	Здобувач не бере участь у практичному занятті, є лише спостерігачем; ніколи не виступає. Тестування не виконано. Ситуаційне завдання не виконано.

Залік виставляється здобувачу, який виконав усі завдання робочої програми навчальної дисципліни, приймав активну участь у практичних заняттях, виконав індивідуальні завдання та має середню поточну оцінку не менше ніж 3,0 і не має академічної заборгованості.

Здобувачі заочної форми навчання допускаються до участі в екзаменаційній сесії, якщо вони не мають заборгованості за попередній семестр і до початку екзаменаційної сесії виконали види робіт, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни (виконання індивідуального завдання).

Залік здійснюється на останньому занятті до початку екзаменаційної сесії – при стрічковій системі навчання, на останньому занятті – при цикловій системі навчання.

Оцінка за залік є середньоарифметичною за всіма складовими за традиційною чотирибальною шкалою і має величину, яка округлюється за методом статистики з одним десятковим знаком після коми.

9. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Отриманий середній бал за навчальну дисципліну для здобувачів, які успішно опанували робочу програму навчальної дисципліни, конвертується з традиційної чотирибальної шкали у бали за 200-бальною шкалою, як наведено у таблиці:

Таблиця конвертації традиційної оцінки у багатобальну шкалу

Традиційна чотирибальна шкала	Багатобальна 200-бальна шкала
Відмінно («5»)	185 – 200
Добре («4»)	151 – 184
Задовільно («3»)	120 – 150
Незадовільно («2»)	Нижче 120

Багатобальна шкала (200-бальна шкала) характеризує фактичну успішність кожного здобувача із засвоєння освітньої компоненти. Конвертація традиційної оцінки (середній бал за навчальну дисципліну) в 200-бальну виконується інформаційно-технічним відділом Університету.

10. Методичне забезпечення

- Робоча програма навчальної дисципліни
- Силабус
- Методична розробка з навчальної дисципліни
- Мультимедійні презентації
- Ситуаційні завдання за темами дисципліни
- Тестові завдання за темами дисципліни

Навчально-методична література.

1. Анєнкова І.П., Байдан М.А., Русова В.М. Психологічне консультування: навч. посіб. Київ: Каравела, 2018.
2. Булах І. С., Кузьменко В. У., Помиткін Е. О. Консультативна психологія: підручник. Вінниця: Нілан, 2014. 484 с.
3. Максимова Н. Ю. Сімейне консультування: навч. посіб. Київ: ДП «Вид. дім «Персонал», 2011. 304 с.
4. Осадько О. Ю. Технології психологічного консультування. Київ: Ред. загальнопеда. газ., 2005. 128 с.

11. Питання для підготовки до підсумкового контролю

1. Назвіть основні етапи психологічного консультування.
2. Роль першого контакту у встановленні довіри між консультантом та клієнтом.
3. Поясніть, у чому полягає суть активного слухання.
4. Назвіть головні етичні принципи роботи психолога-консультанта.
5. Особливості роботи з клієнтами, що переживають психологічну кризу.
6. Поясніть, які методи можна використовувати для роботи з підлітками.
7. Назвіть основні техніки психологічного консультування.
8. Опишіть принципи конфіденційності у психологічному консультуванні.
9. Поясніть, у чому полягають основи когнітивно-поведінкового підходу.
10. Опишіть значення емпатії в процесі консультування.
11. Поясніть, як відбувається завершення консультаційного процесу.
12. Назвіть види тестування, що використовуються в консультуванні.
13. Основні принципи роботи з сімейними конфліктами.
14. Поясніть, як проводиться діагностика проблем клієнта за допомогою тестування.
15. Опишіть методи консультування людей з особливими потребами.
16. Поясніть, у чому полягає важливість професійного розвитку психолога-консультанта.
17. Назвіть основні види психологічного консультування.
18. Опишіть процес консультування пар, що перебувають у конфлікті.
19. Поясніть, як використовувати арт-терапію в консультуванні.
20. Назвіть ключові морально-етичні питання у психологічному консультуванні.
21. Опишіть методи кризової інтервенції під час першої психологічної допомоги.
22. Поясніть, як відбувається побудова взаємин з дітьми у процесі консультування.
23. Назвіть основні техніки для роботи з емоційною стабілізацією клієнта.
24. Опишіть, як проводиться робота з батьками під час консультування дітей.
25. Поясніть, у чому полягає різниця між гуманістичним та психоаналітичним підходами.
26. Назвіть основні проблеми, з якими стикаються підлітки в процесі консультування.
27. Опишіть, як можна вирішувати етичні дилеми в роботі консультанта.
28. Поясніть, які особливості мають консультування людей з інвалідністю.
29. Назвіть основні професійні компетенції психолога-консультанта.
30. Опишіть, як можна застосовувати методи мотиваційного консультування для зміни поведінки клієнта.

12. Рекомендована література

Основна:

1. Анєнкова І.П., Байдан М.А., Русова В.М. Психологічне консультування: навч. посіб. Київ: Каравела, 2018.
2. Булах І. С., Кузьменко В. У., Помиткін Е. О. Консультативна психологія: підручник. Вінниця: Нілан, 2014. 484 с.
3. Главацька О.Л. Основи психологічного консультування особистості: навч. посіб. Київ: Каравела, 2018.
4. Консультативна психологія: підручник / Булах І. С., Кузьменко В. У., Помиткін Е. О. Вінниця: Нілан, 2016. 482 с.
5. Магдисюк Л. І., Федоренко Р. П. Медико-психологічне консультування: навч.-метод. посіб. Луцьк: Вежа-Друк, 2020. 332 с.
6. Максимова Н. Ю. Сімейне консультування: навч. посіб. Київ: ДП «Вид. дім «Персонал», 2011. 304 с.
7. Опанасенко Л.А. Основи психологічного консультування: у схемах і таблицях. Миколаїв : Іліон, 2019.
8. Осадько О. Ю. Технології психологічного консультування. Київ: Ред. загальнопеда. газ., 2005. 128 с.
9. Основи психоконсультування: навч. посіб. / упоряд. і ред. Т. Л. Надвигина. Тернопіль: ТНЕУ, 2019. 200 с Титаренко Т. М. Кризове психологічне консультування. Київ: Главник, 2004. 96 с.
10. Цимбалюк І.М. Психологічне консультування та корекція. Модульно-рейтинговий курс: Навчальний посібник. К: ВД «Професіонал», 2005. 656 с.

Додаткова:

1. Афанасьєва Н. Є. Психологічне консультування фахівців екстремального профілю: теорія, методологія, практика: монографія. Харків: НУЦЗУ, 2017. 315 с.
2. Васьківська С. В. Основи психологічного консультування: навч. посіб. Київ: Четверта хвиля, 2004. 256 с
3. Васьківська С. В. Основи психологічного консультування: підруч. для студ. вищ. навч. закл. 2-ге вид. К.: Ніка-Центр, 2011.
4. Каліна Н.Ф. Психотерапія К.: Академвидав, 2010. 288 с.
5. Карамушка Л. Основи психолого-управлінського консультування: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ: МАУП, 2002. 136 с.
6. Кісарчук З. Г., Єрмусевич О. І. Психологічна допомога сім'ї: навч. посіб: у 3 кн. Київ: Главник, 2006. Кн. 1. 128 с.
7. Кузьменко, В. Консультативна допомога батькам: дієві рішення. Дошкільне виховання. 2016. № 6. С. 6-9.
8. Кулакевич Т.В. Технології психологічного консультування: «Сімейне консультування»: Курс лекцій. К. КиМУ, 2017.
9. Михальчишин Г.Є. Ресурсність системного підходу у терапевтичній допомозі особам літнього віку *Психогенеза особистості: норма і девіація: зб. наук. статей і тез.* Луцьк : Вежа, 2019. С. 186-192
10. Осадько О.Ю. Технології психологічного консультування. К.: Ред. загальнопеда., 2005. 128 с.
11. Основи психолого-управлінського консультування: навч. посіб./ Л.М.Карамушка, Н.Л.Коломінський, М.В.Войтович та ін. К.: МАУП, 2002. 223с.
12. Панок В. Основи практичної психології. Підручник / В. Панок, Т. Титаренко, Н. Чепелева. К.: Либідь, 2006.
13. Приходько Ю.О. Практична психологія: Введення у професію: Навч. посібник. 4-те

- вид. К.: Каравела, 2017.
14. Рябко Ю. В. Техніки і моделі психологічного консультування: навчальний посібник. Глухів: РВВ ГНПУ ім. О. Довженка, 2013.
 15. Сергієнко Н.П. Основи психологічної практики: Курс лекцій. Х.: НУЦЗУ, 2011.
 16. Словник-довідник психолога-консультанта / Н. В. Гаркавенко, Я. В. Чапак, С. К. Шандрук, І. І. Солійчук. Чернівці, 2010.
 17. Цільмак О.М., Лефтеров В.О. Психологія сім'ї та шлюбу: таблиці, схеми, коментарі : навчально-наочний підручник / за заг. ред. О. М. Цільмак. Київ: Видавництво Ліра-К, 2020, 266 с.
 18. Lunov, V., Lytvynenko, O., Maltsev, O., & Zlatova, L. (2023). The Impact of Russian Military Aggression on the Psychological Health of Ukrainian Youth. *American Behavioral Scientist*, 67(3), 426-448. <https://doi.org/10.1177/00027642221144846>
 19. Rudestam, K. E. (1982). *Experiential groups in theory and practice*. Brooks/Cole Pub Co, 318 p.
 20. Seligmann, M.E.P. The Effectiveness of Psychotherapy. The Consumer Reports Study. *American Psychologist*. 50, 965-974, 1995.
 21. Yalom, I. D., & Leszcz, M. (2020). *The theory and practice of group psychotherapy*. Basic Books; 6th edition, 832 p.

13. Електронні інформаційні ресурси

1. Актуальні проблеми психології». Наукові праці Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. Режим доступу: <http://appspsychology.org.ua/index.php/ua/dlia-avtoriv>
2. Вісник психології і соціальної педагогіки. Режим доступу: <http://psych.kiev.ua/>
3. Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого. Режим доступу: <https://nlu.org.ua/>
4. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
5. Національна наукова медична бібліотека України. Режим доступу: <https://library.gov.ua/>
6. Психологічна бібліотека Київського Фонду сприяння розвитку психічної культури. Режим доступу: <http://psylib.kiev.ua/>
7. Публічна бібліотека імені Лесі Українки (Київ) Режим доступу: <http://lucl.kiev.ua>
8. *American Psychologist*. *Journal of American Psychological Association*. Режим доступу: <https://www.apa.org/pubs/journals/amp/>
9. *Journal of Personality and Social Psychology*. *Journal of American Psychological Association*. Режим доступу: <https://www.apa.org/pubs/journals/psp/>
10. Science: (AAAS). Режим доступу: <http://www.sciencemag.org>
11. Taylor & Francis. Режим доступу: <http://www.informaworld.com>
12. ScienceDirect. Режим доступу: www.sciencedirect.com